

Sportski turizam i utjecaji na destinaciju

Babić, Irena

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:539691>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-01**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

Irena Babić

SPORTSKI TURIZAM I UTJECAJI NA DESTINACIJU

Završni rad

Pula, 2024.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

SPORTSKI TURIZAM I UTJECAJI NA DESTINACIJU

Završni rad

Ime i prezime: Irena Babić

JMBAG: 0303090887, redovan student

Studijski smjer: Poslovna ekonomija, smjer turizam

Kolegij: Uvod u turizam

Znanstveno polje i grana: Ekonomija, Turizam i trgovina

Mentor: Prof. dr. sc. Jasmina Gržinić, trajno zvanje

Pula, rujan 2024.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika _____ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

_____

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu
Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom

_____

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama. Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

_____

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. POJMOVNO ODREĐENJE SPORTSKOG TURIZMA	3
2.1. Definicije sportskog turizma	3
2.2. Povijesni razvoj.....	4
2.3. Funkcije turizma i sporta	6
2.4. Oblici i vrste	8
2.5. Kritički osvrt na teorijske spoznaje.....	9
3. PREDUVJETI RAZVOJA	10
3.1. Planiranje razvoja na nacionalnoj razini.....	10
3.2. Resursi destinacije.....	11
3.3. Popularizacija sporta.....	12
3.4. Partnerstva dionika	14
3.5. Holistički pristup sportskom turizmu.....	14
4. UTJECAJI SPORTSKOG TURIZMA NA DESTINACIJU.....	15
4.1. Održivi razvoj	15
4.2. Turistička destinacija.....	16
4.3. Turističke organizacije u Republici Hrvatskoj.....	16
4.4. Održivi sportski turizam i utjecaji na destinaciju	17
4.5. Kritični osvrt na utjecaje na destinaciju	18
5. HRVATSKI SPORTSKI TURIZAM I UTJECAJI NA DESTINACIJU	19
5.1. Ponuda sportskog turizma s obzirom na tipologiju destinacije	19
5.2. Razvojni potencijali hrvatskog sportskog turizma.....	22
5.3. Primjeri dobre prakse - Istarske obalne destinacije.....	24
5.4. Osvrt na provedeno istraživanje.....	33
6. ZAKLJUČAK.....	36
LITERATURA.....	38
SAŽETAK.....	43
SUMMARY.....	44
POPIS SLIKA I TABLICA	45

1. UVOD

U ovom završnom radu analizira se tema sportskog turizma te njegovih utjecaja na destinaciju. Sportski turizam je jedan od selektivnih oblika turizma u kojem prevladavaju rekreativni i sportski razlozi za putovanje u pojedine turističke destinacije. Pojednostavljeno, sportski turizam je oblik aktivnog odmora u kojem interes ne počinje zbog odmora koji podrazumijeva sunčanje i plaže, već podrazumijeva pojedine aktivnosti koje uključuju sport i rekreaciju. Sport i turizam mogu biti usko povezani te zajedno doprinijeti unapređenju društvenih i gospodarskih aspekata života. Razvoj sporta i turizma je značajan i moguć jer turističke destinacije i turistička industrija mogu značajno pridonijeti izgradnji i unapređenju sportskih objekata. Koristi od sporta kroz turizam vidljive su u brojnim sportskim događanjima i aktivnostima koje se odvijaju tijekom sezone i praznika.

Predmet ovog završnog rada je sportski turizam i utjecaji na destinaciju. Cilj rada je obraditi problematiku sportskog turizma s posebnim osvrtom na moguće utjecaje na destinaciju, objasniti pojam sportskog turizma te prikazati sve moguće utjecaje koje može imati na pojedine destinacije.

Za izradu ovog rada korištena je znanstvena i stručna, strana i domaća literatura, te službeni internetski izvori.

U završnom radu kroz slijedeća područja opravdat će se sljedeće hipoteze:

H1 Sportski turizam je u vezi sa razvojem destinacije.

H2 Manifestacije sportskog turizma utječu na kvalitetu turističke ponude.

Sezonalnost turizma ima za posljedicu nejednaku podjelu turističkog prometa koja u konačnici stvara znatno velik broj negativnih učinaka te nedostatno utječe na potencijal iskorištenosti smještajnih kapaciteta i objekata pa tako i na zaposlenost. Ukoliko se žele ublažiti implikacije ovakvog razvoja turizam se treba zasnivati na preraspodjeli turističkog prometa u cilju samog produljenja turističke sezone. Isto se može dostići razvojem specifičnih oblika turizma koji osim određenih prednosti pomažu u prevladavanju samih posljedica i problema sezonalnosti kod pojedinih turističkih destinacija. Sportski turizam i razvoj u pojedinim destinacijama kreiraju brojne

društvene i ekonomske učinke, poput razvoja sporta i rekreacije, animacije mlade populacije i razvoja kulture zdravog života, održivosti destinacije i razvoja sportskih centara.

Završni rad se sastoji od šest poglavlja koje predstavljaju jednu smislenu cjelinu. Istraživanje počinje uvodnom nakon kojeg slijede pet poglavlja kao i podpoglavlja te na posljetku i zaključak kojeg slijede literatura, popis priloga i sažetak. U uvodnom poglavlju predstavljene su cilj, svrha te predmet istraživanja rada. Isto tako navedene su i hipoteze koje će se kroz završni rad dokazati. Drugi dio rada odnosi se na pojmovno određenje sportskog turizma gdje će se razraditi definicija sportskog turizma, povijesni razvoj sportskog turizma, funkcije turizma i sporta te oblici i vrste sportskog turizma. Treće poglavlje odnosi se na preduvjete razvoja sportskog turizma. U ovom poglavlju govori se o planiranju razvoja na nacionalnoj razini, resursima destinacije, popularizaciji sporta te partnerstvu dionika. Četvrto poglavlje prikazuje utjecaj sportskog turizma na destinaciju te održivi razvoj, turističku destinaciju te primjer turističke organizacije u Republici Hrvatskoj. Posljednje poglavlje govori o samom sportskom turizmu te njegovim djelovanjima na destinaciju, ponudi sportskog turizma u hrvatskim destinacijama, razvojnim potencijalima te će se prikazati spomenuto na primjeru Istre.

2. POJMOVNO ODREĐENJE SPORTSKOG TURIZMA

U ovom dijelu završnog rada razrađena je definicija sportskog turizma, zajedno sa prikazom njegovog povijesnog razvoja. Nadalje će se nabrojiti funkcije turizma i sporta te će se na poslijetku navesti i razraditi oblici i vrste sportskog turizma.

2.1. Definicije sportskog turizma

Sportski turizam se može definirati na više načina. Prema Standeven i De Knopp (1992:12) sportski turizam je „*oblik aktivnosti i pasivne uključenosti u sportsku aktivnost sudjelujući u njoj povremeno ili organizirano iz nekomercijalnih ili poslovnih/komercijalnih razloga, koji razumijevaju putovanje iz mjesta boravka*“ (Bartoluci, 2013.). „*Sportski turizam jedan je od najdinamičnijih komponenti suvremenog turizma i važan je socio-kulturni i ekonomski fenomen (Radicchi, 2013.) međutim, unatoč važnosti sportskog turizma za razvoj destinacija u kojima je sadržana njegova ponuda, čini se da je razumijevanje koncepta održivog razvoja ipak značajnije kasnilo za općom teorijom održivog razvoja*“. (Čep, Krajinović, 2021.). Unutar industrije putovanja i turizma sportski turizam može se definirati kao segment gdje pojedinci ili grupe putuju na razne destinacije sa svrhom podržavanja sportskih događaja, promatranja, samih posjeta sportskim atrakcijama ili sudjelovanju na tim sportskim događajima. (Londono i dr., 2021.).

Bartoluci navodi da je „*turizam u kojem je sport glavni motiv putovanja i boravka u određenoj destinaciji naziva se kao sportski turizam*“ (Bartoluci, 2004:20)

Uz navedeno također se može dodati i prostorna dimenzija gdje sportski turizam uključuje odmarališta koja sadrže razvojnu platformu za sportski turizam s glavnim naglaskom na sudjelovanje turista u sportskim aktivnostima gdje prema uspostavljenom turističkom statusu promoviraju ponudu vezanu uz sport (Vrondou, 2017.).

Ono što ujedinjuje i povezuje ove definicije je glavni motiv kod svake definicije, a to je sport. Povezanost između sporta i turizma postoji odavno, međutim promatranje istih

kao nekog zajedničkog područja u obliku akademskog istraživanja je relativno nova pojava.

U modernom turizmu koji obilježava današnji turizam, sport počinje imati sve veću ulogu. Do tog zaključka dolazimo zato što se puno lakše mogu prikupiti i organizirati sportski sadržaji, a oni postaju značajan dio boravka turista koji svakodnevno aktivno sudjeluju u njima. Na taj način sport kao aktivnost ulazi u koncept turističkog tržišta te stvara pojačane ekonomske vrijednosti. Definicija koju bi mogli istaknuti je prema Hudsonu (2003.), a glasi da „*sportski turizam podrazumijeva putovanja za vrijeme odmora s ciljem bavljenja sportom*“.

„Definicija koja bi obuhvatila sve aktivnosti koje turisti poduzimaju u destinaciji svela bi se na puku deskripciju i nabranje pa bi stoga izgubila svaki smisao. Ipak, jedna od definicija sa stajališta turističke ponude je sljedeća: Turizam je privremeno kretanje u destinaciju izvan uobičajenog mjesta stalnog boravka i rada koje uključuje aktivnosti za vrijeme boravka u destinaciji i usluge kojima se zadovoljavaju potrebe turista.“ (Čavlek, Bartoluci, Prebežac, Kesar i sur., 2011.)

Danas marketinški komunikacijski alati stvaraju brojne pogodnosti za stvaranje sportskog događanja te unaprjeđuju sami njihov položaj na tržištu. Sportski događaji karakteriziraju se dijelom kao dio atrakcije tog odredišta pa ih iz tog razloga treba promovirati te uključiti u strategiju markiranja pojedinog odredišta.

Za masovan razvoj turizma i sporta morali su se ispuniti osnovni uvjeti, a to su slobodno vrijeme, kretanje i financijska stabilnost. Jedno od najznačajnijih vremena i razdoblja razvitka turizma i sporta bilo je za vrijeme industrijske revolucije.

2.2. Povijesni razvoj

Početak 19. stoljeća kada je započeo razvoj prometnica i prijevoznih sredstava, koji su stvoreni za prijevoz putnika na veće udaljenosti. To je ljudima omogućilo da posjete druge destinacije, također i ljudi s manjim prihodima su mogli putovati. Dolazi do sve više naseljavanja gradova te do pojave velikih gradova od stotinu tisuća do milijun i više stanovnika. Već tada život u urbanim sredinama prati onečišćenje, stres, frustriranost, buka otuđenost – to sve u ljudima budi želju za bijegom. Krippendorff

(1986:25) slikovito suvremeni industrijski svijet uspoređuje sa zatvorom „koji budi želju za bijegom“. Alfier (1977:25) to podiže na višu filozofsku razinu obrazlažući da veliki povratak prirodi u obliku masovnih periodičnih turističkih migracija svih slojeva urbanog stanovništva u naše doma nije nipošto zakasnijeli odaziv na poznati romantičarski Rousseauov apel, već je to važna dijalektična posljedica pojačanog procesa urbanizacije i negativnih pojava što taj proces prate. „*Prva putovanja iz zadovoljstva javljaju se u antičko doba (npr. poznata su putovanja u antičkoj grčkoj motivirana sportskim događajima, Olimpijskim igrama; ili putovanja starih Rimljana radi odmora i rasonode u lječilišna mjesta), što bi s obzirom na motive putovanja doista i moglo uvrstiti u turistička putovanja.*“ (Čavlek, 2011.).

Poznato je da se u Hrvatskoj 1874. godine osnovala organizacija pod nazivom Hrvatski sokol koja je svoj rad započela zbog promicanja veće aktivnosti i tjelovježbe. Hrvatski sokol je organizacija koje je odlučila promovirati bavljenje gimnastikom, biciklizmom, jahanjem, atletikom, klizanjem i brojnim drugim aktivnostima. Nakon djelovanja organizacije Hrvatski sokol, dvadesetak godina kasnije, točnije 1909. godine osnovao se Hrvatski sportski savez. Sportovi koje su građani najviše cijenili te su bili najpoznatiji su nogomet, rukomet i košarka.

Hrvatska je kroz godine bila domaćin međunarodnih natjecanja u raznim kategorijama. *IJF Grand Prix* u 2023. godini u kojem je sudjelovalo preko 530 judaša i judašica iz 83 države, *Istria 100 by UTMB*, Sljemenski maraton, Hrvatske svjetske igre, Europske sveučilišne igre 2016., *Croatia Open Umag*, *Tour of Croatia*, Istarsko proljeće, FINA Svjetske plivačke serije u Hrvatskoj, *Croatia Cup*, Zlatna pirueta i mnoga druga međunarodna natjecanja.

Možemo zaključiti da je Hrvatska sportska nacija. Upravo ti događaji postali su pokretači razvitka gospodarstva brojnih destinacija neizravnim učincima te međunarodna promocija i prepoznatljivost. Utjecaj urbane industrijalizacije na turizam i sport moguće je povezati s trendovima razvitka onih oblika sporta gdje se očekuje da svi sudionici putuju, kao i sportskih aktivnosti koje uključuju putovanje gledatelja u druge destinacije. Uzimajući u obzir da prva skupina putuje zbog sudjelovanja u raznim natjecateljskim aktivnostima ili upotrebljavanja objekata ili resursa koji mogu biti nedostupni u mjestu njihovog stalnog boravka. Ovakve procese uspio je olakšati sami

razvitak sporta za vrijeme nastanka pojedinih organizacija, skupina i društava pa tako i pojedinih sportova.

2.3. Funkcije turizma i sporta

U današnjem svijetu, rekreacija u srodnosti s turizmom nosi niz funkcija. Povezanost između turizma i sporta uspjela se zasnivati na svim faktorima koji su uspjeli dovesti do razvijanja sporta i turizma, svim funkcijama koje su generirale sport i turizam te ekonomski učinci sporta i turizma. Funkcije turizma i sporta jednako kao i u turizmu kao zasebnom pojmu mogu biti društvene i ekonomske. U teoriji turizma susreće se ovakva podjela turizma (Tablica 1.).

Tablica 1. Podjela funkcija turizma

Alfier, D.	Razlikuje društvene funkcije turizma u koje se ubrajaju: zdravstvene funkcije, odgojne funkcije, kulturne funkcije, politične funkcije te izvorne ili vlastite ekonomske funkcije turizma u sklopu kojih posebno ističe ulogu turizma u zapošljavanju, kao i u valorizaciji neiskorištenih prirodnih resursa i značaju devizne funkcije turizma (1982.)
Marković, S. i Z.	Navode podjelu na neekonomske (zdravstvene, zabavne, kulturne, socijalne, političke) i ekonomske funkcije (funkcije multiplikatora, indikatora i akceleratora, konverzijske funkcije, funkcije turizma u zapošljavanju, devizna funkcija te funkcija razvoja privrednih i neprivrednih djelatnosti (1980.)
Cicvarić, A.	Podijelio ih je na neekonomske funkcije, u koje ubraja zdravstvenu, rekreativno-zabavnu, obrazovno-kulturnu, političku, socijalnu, i na ekonomske u sklopu kojih

	ističe funkcije turizma u privrednom razvoju(1989.)
Hunziker, W. i Krapf, K.	Razlikuju zdravstvenu, tehničku, kulturnu, socijalnu, političku i privrednu funkciju (1942.)

Izvor: *Bartoluci M., Upravljanje razvojem turizma i poduzetništva, Zagreb, 2013., Školska knjiga*

Povijesna istraživanja funkcija turizma uglavnom su orijentirana na ekonomski i socijalni razvoj (Minciu, 2004, Snak, Baron, Neacsu, 2001). Današnja su vezana uz integriranost funkcija, kao primjerice u sportu gdje se ispituju uloge sportskog turizma u poticanju društvene održivosti (Ishac, 2024).

Više se ne putuje u destinaciju samo zbog sportskih natjecanja već i utjecaja aktivnosti na destinaciju, koja postaje dio svakodnevnog razvoja pa tako i turističke okolice. Neki od glavnih faktora koji su doveli do pojave aktivnosti u turizmu su povećane potrebe u sportu i rekreaciji, povećani broj sati slobodnog vremena i povećanje dohotka stanovništva. Sport u turizmu je u današnjem svijetu dobio veću ulogu pa je tako i njegova uloga postala puno važnija od samo promatranja. Sport postaje izuzetno važan dio sadržaja boravka u turističkoj destinaciji. Dolazi do toga da turisti postaju sve veći aktivni sudionici raznih aktivnosti u sportu, to uključuje tenis, golf, sportovi na vodi, skijanje i drugi sportovi. Rezultat toga je da se stvara se aktualniji odnosi među sporta i turizma.

Međuodnosi aktivnog života, putovanja i sportskog turizma imaju snažan utjecaj na okoliš, gospodarstvo i društvo. Time su osnova za istraživanje sportskih inicijativa u destinacijama, analize sadašnjih i budućih potencijala sporta u održivom razvoju područja i izrade preporuka za razvoj regije u cjelini (Raso, Cherubini, 2023, Morfoulaki, et al., 2023).

Rekreacijska funkcija turizma je veoma važna, u neku ruku turizma je postao sinonim rekreacije, bitno utječe na ekonomske funkcije turizma, istaknuta je u suvremenom turizmu koji se sve više temelji na rekreaciji kao motivu turističkih putovanja, u kombinaciji sa sportskim sadržajima i motivima može se nazvati sportsko – rekreativna funkcija. (Bartoluci, 2013.). Nadalje se opisuju oblici i vrste turizma sa kraćim osvrtom

na analizirane doprinose autora vezano za pojmovno i povijesno određenje sportskog turizma.

2.4. Oblici i vrste

Oblici i vrste sportskog turizma su objašnjeni kroz razne oblike sportskih aktivnosti. Turističke aktivnosti u sportu podrazumijevaju ture: pješaćenje (pješačke staze, prirodni parkovi, *fitness* staze), jahanje (konji, magarci), ture u kamp-kućici, motorizirane ture (sva terenska vozila, motocikli), *fitness* trening i zdravstvene pogodnosti, zatim aktivnosti na vodi (ribolov, plivanje, boravak na rijekama (kućice na vodi, čamci, teglenice), kanu i *rafting*, *windsurfing*, utrkivanje brzim čamcima i jedrenje), aktivnosti u zraku (mali zrakoplovi, jedrilice, *hang-gliding* i baloni na topli zrak), sportske aktivnosti (tenis, golf, spuštanje i penjanje po stijenama), aktivnosti zdravstvenog karaktera (*fitness* trening i zdravstvene pogodnosti). (Demonja, Ružić, 2010.)

Ponuda u sportsko-rekreacijskom turizmu podrazumijeva sportsko igralište (nogometno, odbojkaško, košarkaško, rukometno, tenisko, boćarsko, golf igralište), sportske staze, ceste i putovi (biciklističke, konjičke, planinarske, skijaške staze, hodočasnički putovi, šetnice, lječilišne staze, staze za razgledavanje, poučno pješačke staze), objekti na otvorenom (bazeni, klizališta, jahališta, poligoni), objekti na zatvorenom (raznovrsne dvorane, centri i objekti (tenis, boćalište, bazeni, klizalište, jahanje), prilagođeni putovi (sportski, adrenalinski i ostali parkovi, ekstremni sportovi (alpinizam, brdski biciklizam, *bungee* skokovi, *jet ski*, padobranstvo, *paragliding*, *rafting*) panoramske i vinske ceste, kulturni putovi), servisi (iznajmljivanje potrebnih sredstava i opreme (bicikla i skijaška oprema) (Kušen, 2002.). Sportski turizam ima svoju sadržajnu (aktivnost), prostornu i vremensku dimenziju, te se on u ponudi diferencira prema segmentima, oblicima i vrsti atrakcije (Kesar, 2013.)

Svaka turistička destinacija ima neku vrstu atrakcije koja privlači turiste. Prema vrstama atrakcije možemo podijeliti na prirodne i one atrakcije koje je čovjek sam stvorio. Prirodne atrakcije su klima, planine, jezera, rijeke, rezervati životinja i dr, a atrakcije koje je čovjek sam stvorio obuhvaćaju kulturno-povijesnu baštinu, etnosocijalne i umjetničke atrakcije, tematski parkovi. Atraktivnost u destinaciji

pridonosi tome da turistima osim određenog sportskog natjecanja, događaja i sl. posjeti i druge atraktivnosti destinacije (Bartoluci, 2013.)

Sportski turizam uvelike počinje razvijati svoje oblike zahvaljujući svim suvremenim trendovima u samoj turističkoj potražnji koja je poznata po aktivnom odmoru. Na taj način svjetska se turistička potražnja i ponuda unazad deset godina uspjela proširiti te se naknadno uspijeva i dan danas razvijati u skladu s potrebama posjetitelja i turista. Turizam i sport postaju međusobno povezani u globalnom turizmu (Gozalova, et al. 2014).

Sportski turizam razvio je svoje pojavne oblike prema vrsti sportskih atrakcija turizma. (Bartoluci i Škorić, 2009.) Uzimajući u obzir sve navedeno, možemo pretpostaviti da će sportski turizam nastaviti rasti i razvijati se u budućnosti. Sa sve većim interesom za aktivni odmor i povećanim ulaganjima u sportsku infrastrukturu, destinacije će se nastaviti prilagođavati i širiti svoju ponudu kako bi zadovoljile potrebe modernih turista.

2.5. Kritički osvrt na teorijske spoznaje

Na temelju analize pojmovnog određenja sportskog turizma, proizlaze ključne pretpostavke kritičke perspektive u vezi s budućim razvojem i trendovima u sportskom sektoru. Sportski turizam se može definirati na više načina temeljem spoznaja više autora. Razvoj istog započinje početkom 19. stoljeća kada su se razvile prometnice i prijevozna sredstva. Gradovi su se sve više naseljavali te ih je pratila buka, onečišćenje zraka i sl. Stanovništvo u potrazi za mirom i odmorom kreće sa putovanjima u razne destinacije razvijajući rekreaciju ali i prenoseći iskustva iz destinacije u svojoj lokalnoj sredini. U novijem vremenu svoje slobodno vrijeme mogu iskoristiti za odmor i sport spajanjem u jedno gdje imaju na raspolaganju raznolike sportske aktivnosti kojima mogu pristupiti ili u njima sudjelovati. Turizam na taj način djeluje na čovjeka, samo društvo, ali i na gospodarstvo te samo okolinu. Upravo na taj način su se i razvile funkcije turizma koje uglavnom dijelimo na ekonomske i neekonomske učinke. Pored toga razvile su se i razni oblici i vrste sportskog turizma. Svaka pojedina destinacija ima određenu atrakciju i vrstu sportskog turizma koji privlači turiste. S obzirom da se interesi turista mijenjaju, u budućnosti možemo očekivati još širi spektar oblika i vrsta turizma.

3. PREDUVJETI RAZVOJA

U ovom dijelu istraživanja objasnit će se planiranje razvoja na nacionalnoj razini, resursi destinacije, popularizacija sporta i partnerstva dionika.

3.1. Planiranje razvoja na nacionalnoj razini

Planiranje razvoja sportskog turizma u pojedinom području je značajan i kompleksan rad te proces koji zahtjeva puno pažnje i koordinacije dionika. Rezultati i posljedice koje mogu nastati se pri novoj implementaciji moraju iznova proučiti i analizirati, s ciljem što boljim rezultata i utjecaja na dionike i okruženje.

Svako iskustvo i praksa zemalja koje sportski turizam razvijaju predstavlja neke od vrlo važnih faktora koji bi se posebno trebali uzeti pod razmatranje kada se donose važne odluke o samom investiranju u sportski turizam ili pak kada se govori o financiranju i ulaganju. Oni služe kao vrsta podloge za realizaciju nekih postavljenih željenih ciljeva te kako bi se tijekom realizacije tih ciljeva pokušale izbjeći greške kao i smanjili troškovi koliko god je to moguće.

Bitno je navesti da ne postoji neki određen i poseban model i oblik razvitka turizma u destinaciji, točnije neka vrsta turizma koja je povoljna za daljnji razvitak zemlje. U ovom slučaju svaka država donosi razvojne strategije ovisno o raspoloživim resursima, razini razvijenosti kulture sporta i organizacije procesa, te preferencijama turista. U slučaju Hrvatskog turizma, postoje komparativne prednosti i specifičnosti nad drugim zemljama, te zadovoljen veći dio preduvjeta koji su prethodno navedeni kao obilježja razvoja. Država i turizam to ne smiju propustiti i izgubiti, zbog današnjeg značaja autentičnih ponuda i doživljajnih iskustava (Perić, 2010).

Pojedine svjetske destinacije i lokacije promoviraju i izdvajaju svoje sektore za sport i turizam putem nekih posrednika kao što su turističke agencije ili turoperatori te na taj način organiziraju brojna putovanja koja se odnose na sport i rekreaciju ovisno o kojoj grupi i sportu i aktivnosti se bave. Ona najznačajnija putovanja podrazumijevaju Olimpijske igre. Putovanje turista koji putuje u svrhu rekreacije i sporta te nekog natjecanja ili događaja može biti međunarodno, lokalno ili regionalno. Sve ovisi o tome što pojedini turist preferira.

3.2. Resursi destinacije

Kako bi se ovaj oblik mogao razvijati i uopće postojati kao jedan od selektivnih oblika turizma, svaka destinacija koja se bavi ovakvom vrstom turizma mora sadržavati elemente nužne za razvoj sportskog turizma. Prirodni resursi svakako imaju vrlo važnu ulogu u razvitku sportskog turizma u destinaciji jer su osnova potencijalnog razvoja. Povoljni klimatski uvjeti ovisno o aktivnosti i sportu mogu omogućiti razvoj turizma te destinaciju napraviti idealnim prostorom za bavljenje aktivnostima koje određeni sport zahtjeva. Osim prirodnih resursa vrlo je važno da destinacija turistu može ponuditi adekvatne smještajne jedinice i objekte, sa prilagođenim uslugama sportskom turizmu. Ovdje možemo navesti hotele, kampove, hostele, turistička naselja, privatni smještaj i mnoge druge smještajne kapacitete. (Bartoluci, 2013.)

Razvoj turizma u pojedinim turističkim destinacijama obilježava pojam sezonalnosti (Alshuqaiqi, Omar, 2019). Zbog promjene potreba i zahtjeva turista i neprestanog traganja za novim iskustvima destinacije se orijentiraju novim formama odmora i rekreacije kako bi ublažile opterećenost kapaciteta. Prilagoditi se mogu oni dionici turističke ponude koji se fokusiraju na želje i potrebe, ali i razvojno prema specifičnim segmentima, kao npr. prilagodba infrastrukture za potrebe razvoja sportskog turizma. Ponuđači smještaja mogu biti uspješni u tome ako počnu promovirati svoje smještajne objekte na način da povećaju prepoznatljivost sportskog turizma vezano za svoj objekt (npr. opcija *Bed & Bike*) već i destinacije u ukupnosti.

Sportska infrastruktura može podrazumijevati sve građevine i terene koji su posebno izgrađene za potrebe odvijanja sportskog turizma te se na taj način služe za bavljenje određenim oblikom sporta ili aktivnosti. Prema Kušen E. (2002.) postoje atrakcije koje pripadaju klasifikaciji sportsko-rekreacijskih građevina i terena, a to su: sportsko-rekreacijska igrališta (teniska igrališta, golf igrališta, minigolf i boćališta), ostala igrališta (nogometna, rukometna, odbojkaška, odbojka na pijesku, košarkaška i polivalentna), sportsko-rekreacijske staze (skijaške staze sa žičarama, staze za skijaško trčanje, biciklističke staze, trim-staze, planinarske i ostale staze), ostale sportsko-rekreacijske građevine na otvorenom (bazeni za plivanje, klizališta, jahališta, streličarski poligoni, sportski aerodromi i ostale građevine), sportske dvorane (teniske dvorane, dvorane za boćanje, natkrivena klizališta, natkriveni bazeni, kuglane, natkrivene streljane, dvorane za jahanje, gimnastičke dvorane, višenamjenske dvorane, planinski domovi i

skloništa), sportsko-rekreacijski servisi (iznajmljivanje bicikla, iznajmljivanje čamaca, iznajmljivanje skijaške opreme, iznajmljivanje konja ili magaraca), sportsko-rekreacijski centri, sportski parkovi te na posljjetku prilagođeni objekti (skakališta *bungee-jumpinga*). Trend razvoja uključuje velik broj različitih sadržaja među kojima oni sportski osiguravaju aktivni odmor, ali i zabavu koja u konačnici pruža zadovoljstvo u dužem razdoblju (Bartoluci, 2007).

Navedenim se može pretpostaviti da će sportski sadržaji, koji osiguravaju aktivni odmor i zabavu, i dalje biti ključni faktor u pružanju dugotrajnog zadovoljstva turistima. Ova kombinacija aktivnosti i zabave vjerojatno će nastaviti privlačiti sve veći broj turista, potičući destinacije da dodatno razvijaju i unapređuju svoje sportske ponude kako bi zadovoljile rastuću potražnju.

3.3. Popularizacija sporta

U današnje vrijeme visoke informatizacije i kompleksnosti poslovnih zadataka, sport i rekreacija ponekad mogu pasti u zaborav pa time i zainteresiranost za bilo kakvu fizičku aktivnost. U posljednjih dvadesetak godina sport i rekreacija postali su uvelike povučeni iz svakodnevnice, a posebno u zemljama velikog ekonomskog razvitka (*House of Commons*, 2019). Ipak, od svojih početaka, sport je bio poznat po tome što je bio dio društva i kulture.

U današnjem užurbanom svijetu, obične šetnje ili odlazak na posao ne mogu biti dovoljni za ostvarenje smisla čovjekovog djelovanja i postojanja. Toga postaju sve više svjesne i brojne tvrtke kroz organizaciju poslovnih putovanja uz prisutnost rekreacije i rasonode u destinaciji (Tsaur, Tsai, 2023).

Fizička aktivnost osigurava kvalitetu života tj. tjelesna aktivnost uvelike poboljšava zdravlje i produljuje život čovjeka. Sport postaje svakodnevica, radilo se to o sportašima, običnim rekreativcima ili pak samo gledateljima (pasivnim promatračima). Svaka aktivnost može dovesti do pozitivnih učinaka na tijelo i spremu ljudi i poboljšati psihičko ali i fizičko zdravlje. Osim psihičkog zdravlja sport i rekreacija mogu imati i ključnu ulogu u edukaciji o kulturi razvoja duha i tijela, pojedinim politikama države

prema sportu pa i društvu u cjelini. Dakle, sport može biti razlog za unapređenje i razvoj društva.

Pojačani razvoj sporta i njegova popularnost krenule su otkrićem medija i razvojem globalnog turizma. Trendovi međunarodnog turizma ali i medijska izloženost utjecali su na popularizaciju ali i suprotno, depopularizaciju sporta (Messner, 2013). Ipak, današnji sport možemo karakterizirati kroz veći stupanj profesionalizma i komercijalizma na koji su utjecali javni mediji, razvijajući popularnosti sporta pa tako i sportskog turizma. Nadalje, tijela zadužena za razvoj turizma u destinaciji financijski pomažu i promoviraju razvoj sportskog turizma. Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske odlučilo je raspisati *Natječaj za sufinanciranje velikih sportskih manifestacija u 2023. godini*.¹ Cilj je bio poticati i podupirati organizacije velikih sportskih manifestacija koje će se odvijati na području Republike Hrvatske kao i sama promidžba sportskih vrijednosti i popularizacija sporta među građanima, unaprjeđenje sustava sporta te međunarodne sportske promocije Hrvatske kao turističke zemlje. Ovakvom organizacijom velikih sportskih manifestacija može se rezultirati višestrukim pozitivnim učincima ne samo na sam sustav sporta kroz razne promocije njegovih vrijednosti već i na turističku sliku Hrvatske kao destinacije predviđene za rekreacijski i sportski turizam (Ministarstvo turizma i sporta, 2023.). Kroz promociju sportskih vrijednosti i organizacijom velikih sportskih manifestacija, Ministarstvo je željelo potaknuti interes i aktivnost u sportu kod građana, što bi moglo doprinijeti boljem fizičkom i mentalnom zdravlju te socijalnoj integraciji.

Sportski turizam pa i sport suočava se na dnevnoj bazi sa novim izazovima i trendovima razvoja. Stoga je bitno pratiti trendove i učinke istog na destinaciju radi budućeg fokusa na pomoć sportu i popularizaciju istog. Sve to će rezultirati zadovoljenjem potreba turista i društva općenito.

Sportski turizam pa i sport suočava se na dnevnoj bazi sa novim izazovima i trendovima razvoja. Stoga je bitno pratiti trendove i učinke istog na destinaciju radi budućeg fokusa na pomoć sportu i popularizaciju istog. Sve to će rezultirati zadovoljenjem potreba turista i društva općenito.

---

¹<https://mint.gov.hr/> Odluka o sufinanciranju organizacije velikih sportskih manifestacija u 2023. godini temeljem koje se dodjeljuju sredstva za organizaciju 20 velikih sportskih manifestacija u ukupnom iznosu od 1.929.429,00 eura.

3.4. Partnerstva dionika

Kako bi se u sportskom turizmu i općenito turizmu mogli postići najbolji rezultati i učinci, potrebno je kroz njegovu realizaciju uključiti velik broj dionika i aktivnosti. Ponekad kod različitih skupina dionika može doći do preklapanja interesa što može dovesti do olakšanja ali i isto tako situacija se može znatno otežati. Kako bi se uspješno realizirao učinak potrebno je uključiti sve dionike koji djeluju u turističkoj destinaciji (Milivojević, 2019.). Sportski turizam se može razvijati tamo gdje postoje ispunjeni uvjeti za sport i rekreaciju. Kod takvih mjera veliku ulogu imaju svi dionici koji služe kao jedni od glavnih aktera te moraju djelovati međusobno kroz koordinaciju rada.

Održivi model razvoja u Istarskoj županiji prezentiran kroz prvu brošuru o eko prijateljskim sadržajima pod nazivom „Istra *ecoxperience* - Sve eko u Istri“, je jedan od općih ciljeva Upravnog odjela za turizam Istarske županije te ciljeva održivog razvoja turizma Istre, kao kvalitetne turističke destinacije. Navedena brošura namijenjena je domicilnom stanovništvu u cilju povećanja ekološke osviještenosti, ali i turistima radi pružanja kvalitetne informacije o ponudi te eko prijateljskim i *outdoor* sadržajima u Istri (Brščić, Šugar, Lovrečić, Živolić, 2020.). Ovakve inicijative doprinose razvoju ponuda koje se direktno sa istima mogu povezati, kao što je to sportski turizam.

3.5. Holistički pristup sportskom turizmu

Važno je planirati razvoj turizma na pojedinom području sa puno pažnje kako bi se predstavila destinacija kako je to najbolje moguće. Svaka država može za sebe odlučiti što je za njih i njihove turiste najbolje. Izgradnjom građevinski terena možemo tome doprinijeti (nogometni, rukometni, teniski ili skijaška staza i sl.) Turisti svoj odmor žele iskoristiti aktivno i važno je imate razne aktivnosti u kojima mogu sudjelovati, kako bi mogli spojiti odmor i zabavu. Sport je postao sve više popularan te se danas skoro svaka osoba bavi nekom vrstom sporta, bilo amaterski ili profesionalno. Bavljenje sportom dobro utječe na psihičko zdravlje, danas je život sve više ubrzan pa je potrebno da se to opterećenje rastereti. O sportu čujemo svaki dan bilo kroz medije, novine, razne članke preko internetskog izvora ili kroz komunikaciju sa obitelji, prijateljima, kolegama i sl.

4. UTJECAJI SPORTSKOG TURIZMA NA DESTINACIJU

U ovom poglavlju analizirati ću utjecaj održivog razvoja na destinaciju sa svojim sustavima, objasniti pojam turističke destinacije te navesti primjer i objasniti turističku organizaciju u Republici Hrvatskoj kroz primjer.

4.1. Održivi razvoj

Pojam „održivog razvoja“ (eng. *sustainable*) proizlazi iz pojma općeg razvoja. „*Prema jednoj od definicija održivi razvoj je promjena strukture globalne proizvodnje i potrošnje koje ne remete ekosustave.*“ (Vukonić, Keča, 2001:190). Održivi razvoj i turizam su međuovisna i dva uvjetovana fenomena. Turizam je najviše zainteresiran za održivost svih resursa koji su temelj turističkog razvoja i održivosti. Koncept održivog razvoja je nastao kao reakcija na izražene ekološke i sociokulturne probleme sa kojima se čovječanstvo suočava. Svjetska komisija za okoliš i razvoj, *WECD* (engl. *World Commission on Environment and Development*), navodi sljedeće ciljeve održivog razvoja: politički sustav (osigurava efikasno sudjelovanje lokalne zajednice u donošenju odluka i planiranju), ekonomski sustav (sposoban je dati nove vrijednosti i tehnička i ostala znanja na održivoj osnovi), društveni sustav (nudi rješenja za prevladavanje napetosti koje proizlaze iz disharmoničnog sustava), proizvodni sustav (poštuje obvezu čuvanja okoliša za budući razvoj), tehnološki sustav (stalno iznalazi nova, napredna rješenja), međunarodni sustav (podupire održive modele razvoja) i administrativni sustav (fleksibilan je i ima sposobnost korekcije) (Bartoluci, 2013.).

Glavni korisnici proizvoda i usluga destinacija su turisti, i oni samim svojim ponašanjem izravno utječu na održivi razvoj. Nakon turista, bitni čimbenici su zaposlenici koji rade u različitim turističkim destinacijama, zatim gospodarski subjekti i javne službe te lokalno stanovništvo kojima je interes da se brinu za kvalitetu života u određenoj destinaciji kako bi imali posjećenost koju očekuju.

4.2. Turistička destinacija

Pojam turističke destinacije sportskog turizma može se opisati kao sustav koji sadržava raznovrsne elemente, a uvjetovana je željama i potrebama turista. Ona je dinamični, fleksibilni prostor čije granice određuje tržište (Dulčić, 2001.) *Turistička destinacija ili turistička regija je sinonim prema mnogim autorima: Dregde i Jenkins, 2007, Edgell, DelMastro, Smith i Swanson, 2008., Ritchie i Crouch, 2003. i dr., (Bartoluci 2013.).* Sportski turizam destinacije prisutan je u različitim dijelovima Hrvatske npr. gorsko-planinski u Parku Prirode Velebit koji je prema podacima Državnog zavoda za statistiku 2016. godine posjetilo 16.913 posjetitelja, dok je 2017. posjetilo 22.919 posjetitelja.

Tablica 2. Posjećenost u Nacionalnim parkovima

Nacionalni parkovi					
	POVRŠINA u km ²	NADMORSKA VISINA (m)	BROJ POSJETITELJA		INDEKS 2017./2016.
			2016.	2017.	
Brijuni	34	0 - 55	181.560	169.299	93,2
Krka	109	0 - 253	1.071.561	1.284.723	119,9
Kornati	217	0 - 236	165.200	229.061	138,7
Mljet	54	0 - 391	126.699	140.329	110,8
Paklenica	95	50 - 1.571	127.848	140.561	109,9
Plitvička jezera	297	380 - 1.280	1.429.228	1.720.331	120,4
Risnjak	64	680 - 1.528	14.346	16.575	115,5
Sjeverni Velebit	109	518 - 1.676	16.913	22.919	135,5

Izvor: Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, 2017.

U Tablica 2. prikazano je kolika je bila posjećenost Nacionalnih parkova poput Brijuna, Krka, Kornata, Mljeta, Paklenice, Plitvičkih jezera i Risnjaka. Ljubitelji sportske rekreacije na otvorenom će vrlo rado posjetiti ovakva mjesta. Hrvatska ima jako puno prirodnih ljepota koje se mogu iskoristiti.

4.3. Turističke organizacije u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj nacionalna turistička organizacija je Hrvatska turistička zajednica (HTZ). Osnovana je zbog sljedećih ciljeva: stvaranje identiteta i ugleda hrvatskog turizma, planiranje i provedbe zajedničke strategije i koncepcije promocije turizma, predlaganje i izvedba promotivnih aktivnosti u zemlji i inozemstvu i podizanje

razine kvalitete cjelokupne turističke ponude u Republici Hrvatskoj (Hendija, 2011.). U krug rada HTZ-a ulazi i upravljanje sustavom *eVisitor* te drugim turističkim informacijskim sustavima, ali i koordinacija svih turističkih zajednica, kao i svih gospodarskih te drugih subjekata u turizmu koji djeluju neposredno i posredno na unapređenju i promidžbi turizma u Hrvatskoj. Hrvatska turistička zajednica ima sjedište u Zagrebu i 19 ureda predstavništava i ispostava u svijetu: Frankfurt (Njemačka), München (Njemačka), Beč (Austrija), Ljubljana (Slovenija), Milano (Italija), Prag (Češka), Bratislava (Slovačka), Varšava (Poljska), Pariz (Francuska), London (Velika Britanija), Budimpešta (Mađarska), Amsterdam (Nizozemska), Bruxelles (Belgija), Stockholm (Švedska), Moskva (Rusija), New York (SAD), Los Angeles (SAD), Shanghai (Kina), Seoul (Južna Koreja). (Hrvatska turistička zajednica, 2024.)

Slika 1. Logo Hrvatske turističke zajednice

Izvor: <https://www.htz.hr/hr-HR>

Posjetitelj logo hrvatskog turizma može protumačiti kao popularizaciju zdravog života i aktivnog odmora.

4.4. Održivi sportski turizam i utjecaji na destinaciju

Potrebno je održivi razvoj sportskog turizma shvatiti ozbiljno, kako bi se očuvale prirodne ljepote određene destinacije, samom brigom o okolišu već se može puno doprinijeti. Međutim, ne možemo utjecati na obnovljive resurse (izvore vode, zemlju, zrak, sunce) i neobnovljive resurse (nafta, rudnici, šume). Hrvatska kao popularna turistička destinacija brine za svoje prirodne i kulturne ljepote poticanjem ekološki osviještenog modela turizma (Bartoluci, 2013). Sportski turizam se može opisati kao kvalitetno provođenje u destinaciji sa ciljem upoznavanja njezinih vrijednosti običaja i tradicije. S druge strane, provodioci politika sporta prilikom kreiranja događaja trebaju

koordinirati rad sportskih organizacija i organizacija povezanih s turističkom industrijom, s ciljem održivosti (Mataruna et al., 2022).

Održivi rast sportskog turizma postiže se pronalaženjem alternativnih solucija (broj posjetitelja, zadržavanje atraktivnosti resursa i osiguravanjem pristupačnih cijena za lokalno stanovništvo, imidž destinacije (Rangkuti, et al., 2024). Sportski turizam i održivi razvoj su povezani kako bi se očuvali prirodni resursi i ljepote sportske destinacije. Turisti orijentirani sportu sudjeluju u realizaciji paradigme održivog razvoja jer su orijentirani prirodi, te pomno biraju destinaciju koju će posjetiti. Za dobru prezentaciju turističke destinacije zadužena je turistička organizacija zemlje/regije/mjesta.

Sportski turizam potrebno je promatrati sustavno jer i mali i veliki događaji pridonose razvoju destinacije i donose ekonomske koristi. Ono što je važno je da dionici doprinesu maksimiziranju koristi, dok negativne utjecaje trebaju smanjiti na minimum (Raso, Cherubini, 2024).

S obzirom da se hrvatski turizam želi pozicionirati kao kvalitetan, održiv i elitni turizam potrebno je istraživački pratiti i u praksi provoditi organizaciju i analizu odvijanja malih događaja vezanih uz elitni sportski turizam, kao i svih ostalih dionika koji se bave aktivnim sportskim turizmom, za koji Hrvatska ima izuzetne resursne potencijale.

4.5. Kritični osvrt na utjecaje na destinaciju

Utjecaj sportskog turizma na destinaciju se sve češće očituje kroz održivost. Teži se očuvanju prirodne baštine, ekologije te se nastoji koristiti prirodne resurse na optimalan način. Na taj način se radi dugoročan plan koji teži unaprijeđenu samog gospodarstva pojedine države, ali i socijalne stabilnosti. Postoje mnogobrojni faktori koji privlače turiste na određene destinacije. Specifičnost određene destinacije, kao i njena ponuda je ono najvažnije što doprinosu većem broju posjetitelja. Hrvatska se može pohvaliti brojnim poznatim destinacijama koje privlače velik broj turista. Za to se također brine Hrvatska turistička zajednica koja je i osnovana s ciljem promocije i kvalitete hrvatskog turizma. Održivi sportski turizam se unazad par godina sve više primjenjuje u Hrvatskoj. Teži se što većem broju posjetitelja ali da se pri tome ne ugrožava sam ekosustav kao i kultura određene destinacije. Na taj način se stvara imidž koji je prepoznatljiv diljem svijeta.

5. HRVATSKI SPORTSKI TURIZAM I UTJECAJI NA DESTINACIJU

U ovom poglavlju pisati će se o ponudi sportskog turizma u hrvatskim destinacijama, razvojnim potencijalima te na kraju navesti primjer dobre prakse.

5.1. Ponuda sportskog turizma s obzirom na tipologiju destinacije

Razvijene zemlje svoj indikator razvitka mogu pronaći u sportskom turizmu zbog toga što on uspijeva doprinijeti progresivnom razvoju istih kao dobrih turističkih destinacija (Čep, Krajinović, 2021). Osim progresivnog razvoja isto tako može pozitivno utjecati i na gospodarski rast države. U Hrvatskoj također postoji ovakav trend kretanja i utjecanja sportskog turizma, međutim u manjem opsegu turističke aktivnosti. Hrvatska je u svijetu prepoznata kao turistička zemlja koja iza sebe ostavlja dugi trag u turizmu, ali postoji problem turističkog proizvoda, a to je konstantna pojava sezonalnosti gdje ovaj oblik turizma dakle sportski turizam ne može doći do većeg izražaja. Hrvatska je kroz zadnjih deset godina postala sportskom nacijom, a to možemo uočiti kroz brojne uspjehe u sportu na velikim međunarodnim natjecanjima.

Stvaranje prihoda u ove dvije djelatnosti, turizma i sporta, može se ostvariti kroz organizacije raznih sportskih natjecanja i događaja koji su specifični za Hrvatsku i koji na taj način uspiju privući veliki broj turista. Veliki broj manifestacija u Hrvatskoj kroz taj proces postiže velike uspjehe u razvitku turizma jer iste uspijevaju privući veliki broj turista te na taj način promovirati zemlju. Jedan od važnih događaja je *Tour of Croatia* koja uspješno predstavlja međunarodno biciklističko natjecanje u Hrvatskoj. Ovdje se radi o biciklističkoj trci koja ima velik broj posjećenosti od strane brojnih svjetskih biciklista. Ovakva vrsta natjecanja je uspjela *brendirati* Hrvatsku kroz specifični turistički proizvod te se na taj način stvorio temelj za razvitak cikloturizma. Važno je i spomenuti manifestaciju skijaškog natjecanja na Sljemenu, koja je osigurala veliku promociju turističke ponude grada Zagreba. Ujedno, posebnost i specifičnost je upravo u tome što je Zagreb jedini glavni grad u svijetu sa utrkom ovog tipa. Isto tako mora se spomenuti Snježna kraljica koja se kao manifestacija natjecateljskog tipa održava svake godine te uspije zadržati veliku posjećenost i praćenost putem medija.

Sama organizacija velikih sportskih događanja, poput europskih i svjetskih prvenstva, olimpijada i drugih događanja predstavlja, prije svega, afirmaciju u organizacijskom

pogledu, a ujedno i prvorazredan promocijski faktor turizma pojedine destinacije (Bartoluci i Čavlek,1998).

Hrvatska je poznata po bogatim prirodnim resursima koji su joj omogućili razvoj Sportskog turizma kao selektivnog oblika. Upravo zbog mnoštva raznolikih i prirodno lijepih krajeva, Hrvatska ima potencijala za unaprjeđenje sportske infrastrukture.

Tablica 3. Aktivnosti za vrijeme boravka u destinaciji

Rang	Aktivnosti	Ukupno (%)	Jadranska Hrvatska (%)	Kontinentalna Hrvatska (%)
1.	Plivanje, kupanje	75,2	78,9	12,6
2.	Razgledavanje gradova	52,8	53,5	40,4
3.	Odlazak u restorane	50,4	49,9	58,7
4.	Posjet povijesnim građevinama	22,9	22,8	23,7
5.	Posjet nacionalnim parkovima, zaštićenim prirodnim područjima	18,7	18,1	28,4
6.	Kupovina	15,2	15,6	7,9
7.	Odlazak na organizirane izlete brodom	14,4	15,1	1,7
8.	Pješačenje	14,1	14,1	13,6
9.	Posjet muzejima, galerijama i izložbama	13,6	13,0	22,5
10.	<i>Jogging</i> , trčanje	12,5	13,1	2,9
11.	Odlazak u klubove, ples, noćni život	11,2	11,6	5,5
12.	Tenis	9,7	10,2	1,6
13.	<i>Wellnes</i> , <i>spa</i> usluge	8,8	8,7	9,0
14.	Ronjenje	8,4	8,9	0,3
15.	Posjet tematskim parkovima	7,6	7,9	2,4
16.	Posjet zabavnim događajima	7,4	7,4	6,7
17.	Obilazak vinskih cesta, vinarija	7,2	7,4	4,4
18.	Ribolov	6,2	6,4	1,3
19.	Obilazak tematskih cesta	6,1	6,3	2,8
20.	Posjet tradicionalnim događanjima	5,4	5,4	5,8
21.	Vožnja biciklom	5,0	5,1	2,4
22.	Posjet seoskim domaćinstvima	4,9	4,9	6,1
23.	Posjet toplicama	4,0	3,8	7,5
24.	Posjet kulturnim događanjima	4,0	3,9	4,5
25.	Golf	3,7	3,9	0,6

Izvor: *TOMAS istraživanje (2019.) str.38*

Hrvatska ima turističku infrastrukturu poput različitih staza, ponude smještaja i ostalih atrakcija u sportskom smislu. Ima vrlo bogatu nacionalnu kulturno-povijesnu baštinu te na taj način također promiče razvoj sportskog turizma. Hrvatski građani su snažno zainteresirani za uspjehe pa i za sport svoje zemlje jer su svjesni da kao što je prethodno navedeno postoje brojni poznati i uspješni sportaši.

Ono što se može reći je da Hrvatska kao ovako mala zemlja uspješno uspijeva pratiti trendove u svijetu koji se nameću u sportskom turizmu te im se nastoji približiti i prilagoditi. Na taj način omogućava dolazak turista čiji su ciljevi putovanja usmjereni prema sportskim aktivnostima i sadržajima (Ministarstvo turizma i sporta, 2022).

Ponuda sportskog turizma u Hrvatskoj kategorizira se upravo prema nekoliko svojih razvijenih turističkih regija. Od same unutrašnjosti pa sve do obale, Hrvatska ima velik broj ponuda sportskih sadržaja u sklopu svojih turističkih usluga i to može služiti kao značajan obuhvat njezine ponude gdje se u sklopu same ponude nude posebni atraktivni turistički sadržaji; te se ponuda može raščlaniti na:

- sportska ponuda obalne Hrvatske,
- sportska ponuda gorske Hrvatske,
- sportska ponuda kontinentalne Hrvatske.

Obalna Hrvatska označava Jadran te je kao takva glavni pokretač sportskog turizma Hrvatske. Jadran ima posebice povoljne klimatske uvjete i bogatstvo prirodnih resursa koji predstavljaju potencijale značajne za razvoj sportskog turizma. Putem ponuda aktivnog odmora mogu se privući brojni turisti. Sunce i more su itekako još uvijek dominantan dio turističkog proizvoda Hrvatske pa se na tom lokalitetu i počinje razvijati cijeli niz sustava turističkog doživljaja konkurentnog tipa koji predstavlja nešto više od sunca i mora, a to je sportski turizam. Konkretno, u turističkim su se kompleksima uspjeli izgraditi brojni sportski sadržaji (tereni za nogomet, odbojku, košarku, tenis). Veliki broj hotela u Hrvatskoj u svojoj ponudi nudi dobro opremljene *fitness* centre, bazene, saune te masažu. Osim navedenih ponuda, sportski se turizam na obalnoj regiji Hrvatske razvija u smjeru ponude velikog broja vodenih sportova koje turisti biraju prema svojim preferencijama.

Druga regija je regija gorske Hrvatske koja također može ponuditi veliko i široko bogatstvo prirodnih potencijala za razvitak sportskog turizma. Ovdje ubrajamo

planine, rijeke i jezera na kojima su se i budu razvili razni oblici sportskog turizma. Gorska je Hrvatska primamljiva turistima zbog bogatstva prirodnih resursa, a i prilike da se izbjegnu gradske gužve, planinarenjem i biciklizmom na svježem zraku. Bogatstvo rijeka uvelike pomaže kod razvitka podvrsta sportskog turizma (*rafting*, lov, ribolov).

Kontinentalna Hrvatska se može okarakterizirati kao zanemareni dio po pitanju razvitka sportskog turizma, međutim sve se više okreće istom zbog zainteresiranosti turista za upoznavanjem drugih dijelovima Hrvatske, osim samo obalnog. Razvitak turizma na kontinentalnom dijelu Hrvatske je s tog aspekta još uvijek slabiji u odnosu na obalni dio jer ne postoji adekvatna infrastruktura za sportski turizam. Zbog toga se kontinentalna Hrvatska pokušava razvijati pomoću EU fondova kao izvora sredstava za uspješnu realizaciju planova. Najveće šanse za uspjeh u kratkom roku imaju područja koja su u blizini obalnih što su brojna već i postigla (npr. dijelovi Gorskog kotara; Fužine, Delnice) ali i ona koja zbog svojih povijesnih značajki i geografskog položaja (npr. dio širih itinerera) te povoljne turističke atrakcijske osnove mogu biti dionici sportskog turizma koji pridonose razvoju regije.

5.2. Razvojni potencijali hrvatskog sportskog turizma

Hrvatska je 2013. godine postavila cilj unapređenja sportskog turizma donijevši Strategiju razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine koja je uvelike i obuhvatila sportski turizam. U tadašnjem aktualnom stanju, sportski turizam kao takav bio je neprimijećen kao perspektiva budućeg razvoja te je upravo ova strategija doprinijela razvitku ovog oblika posljednjih desetak godina točnije od 2013.-2023. godine.

Tablica 4. Motivi dolaska turista u destinaciju

Rang	Jadranska hrvatska	Ukupno (%)	Rang	Kontinentalna Hrvatska	Ukupno (%)
1.	More	81,5	1.	Priroda	31,7
2.	Priroda	56,2	2.	<i>Touring, sightseeing</i>	26,0
3.	Gradovi (<i>City break</i>)	23,8	3.	Gradovi (<i>City break</i>)	25,9
4.	<i>Touring</i>	21,0	4.	Sport i rekreacija	24,1
5.	Sport i rekreacija	14,9	5.	Posao	21,7
6.	Kultura i umjetnost	12,7	6.	Kultura i umjetnost	15,7
7.	Gastronomija	6,6	7.	Planinarenje	9,8
8.	Zabava i festivali	5,5	8.	Sela	9,6
9.	Sela	4,5	9.	Gastronomija	6,6
10.	Manifestacije i događanja	4,2	10.	Manifestacije i događanja	6,3

Izvor: TOMAS istraživanje (2019.), str.32

Jadranska Hrvatska i Kontinentalna Hrvatska razlikuju se po turističkim interesima zbog svojih prirodnih karakteristika. U Jadranskoj Hrvatskoj dominiraju aktivnosti vezane za more (81,5%), prirodu (56,2%) i posjete gradovima (23,8%), dok Kontinentalna Hrvatska naglašava prirodu (31,7%), *touring* (26,0%) i posjete gradovima (25,9%). Primorska regija privlači turiste zbog obale, otoka i kulturnih

gradova poput Dubrovnika, dok kontinentalna regija nudi planinarenje, biciklizam i poslovne aktivnosti u urbanim centrima kao što su Zagreb i Osijek. Sport i rekreacija su važni za oba područja, ali se razlikuju u vrsti aktivnosti, dok gastronomija i kultura predstavljaju značajne, sve više popularne aspekte turizma, s tendencijom rasta.

Potencijal razvoja Hrvatske kao zemlje koja je u svijetu prepoznata kao turistička zemlja ima neke značajne sportske ličnosti koje mogu doprinijeti potencijalu razvoja Hrvatske kao sportske destinacije. Kako bi neka destinacija mogla optimalno iskoristiti sve svoje resurse, konkretnije u ovom slučaju resurse za razvitak sportskog turizma mora dobro poznati i razlikovati svoju ponudu ali isto tako i spoznati obilježja buduće potražnje kako bi na taj način svoje napore mogla usmjeriti na pravi način.

Hrvatski sportski turizam još u stagnaciji u usporedbi s razvijenijim zemljama, međutim ima velik potencijal i osnovu razvitka u budućnosti. Lokalna zajednica još uvijek nije svjesna koristi koje isti donosi (Djurkin, Perić, Vitezić, 2020). Nadalje, nedostaje financijskih i infrastrukturnih poticaja kako bi mogao postati značajan ambasador hrvatskog turizma. Vrlo je važno ulagati u razvitak sportskog turizma kako bi se Hrvatska još više plasirala u svijetu kao država i destinacija selektivnog oblika. Posljednjih godina sve više ljudi živi na mjestima s otvorenim prostorima i svježim zrakom. Ovom trendu pridonijela je i globalna pandemija COVID-19. No i pored toga, zbog užurbanog načina života i tempa života postoje interesi . No kako vrijeme prolazi, turisti imaju sve strože standarde za sportski odmor te iste razvojem tehnologije, promjenom uvjeta/potreba i promjenom klime mijenjaju. Umjesto osnovnih kriterija sunca, mora, planina i snijega turisti su počeli očekivati inovacije u ponudi, neke nove usluge kroz vezane ponude pa i paket aranžmane. Taj problem može se uočiti i u Hrvatskoj.

5.3. Primjeri dobre prakse - Istarske obalne destinacije

„Istarska županija je u posljednjih dvadeset godina značajno napredovala u vidu različitosti turističke ponude, poboljšanja kvalitete smještaja i jedinstvenosti regije na međunarodnom turističkom tržištu. Istra se preobrazila u regiju doživljaja s raznolikom turističkom ponudom koja se odnosi na selektivne oblike turizma, razne manifestacije, sajmove i smotre te atrakcije“ (Čabaravdić, 2018).

Kroz raznovrsnu ponudu, poboljšanje infrastrukture, organizaciju atraktivnih događaja i povećanje ekonomske koristi, sportski turizam ima ključnu ulogu u transformaciji i razvoju Istarske županije kao turističke destinacije, s značajnim udjelom stranih gostiju (Tablica 5).

Tablica 5. Istarska županija dolasci i noćenja turista u 2019. godini

	UKUPNO	DOMAĆI	STRANI
DOLASCI	4 481 698	303 954	4 177 744
NOĆENJA	26 388 645	934 792	25 453 853

Izvor: https://web.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/04-03-02_01_2019.htm

Ono što obilježava neke posebnosti ekonomske strukture turizma koji je prepoznatljiv kao dominantan gospodarski sektor područja Istre je činjenica da postoji šest velikih poduzeća (*Adris Grupa, Cromaris, Valamar, Arena Hospitality Group, Aminess, Plava Laguna*) od čega su više od 90 posto ukupnih smještaja hoteli, kampovi te turistička naselja. Zbog povoljnih uvjeta razvoja; blage klime, geografskog položaja, blizine emitivnih tržišta i razvijenosti sportske i smještajne infrastrukture Istra se može svrstati u vodeće Hrvatske regije sportskog turizma.

Važni indikatori razvoja sportskog turizma su atraktivni sportski događaji. Isti su značajno utjecali na tok turističke ponude destinacije prema potražnji te pridonijeli povećanom razvoju specifičnih sportskih događaja i programa u Istri. Destinacija svojim posjetiteljima može ponuditi velik broj sportskih i rekreacijskih sadržaja i aktivnosti kao što su košarka, rukomet, nogomet, biciklizam, tenis, ronjenje, plivanje, jedrenje, gimnastika, ribolov na moru, veslanje, triatlon i brojne druge rekreacijske aktivnosti koje su usko povezane s sportskim turizmom. Istarska županija je 2019. godine ostvarila 28.709.556 noćenja zajedno s nautičkim turizmom naravno u raznim smještajnim jedinicama (TOMAS, 2019). U Istri se sadržaj sportskog turizma može najviše realizirati u gradovima poput Medulina, Pule, Rovinja, Poreča, Umaga i Brijunima. Oni u svojoj ponudi nude razne dvorane i bazene za brojne sportove i aktivnosti poput turnira i natjecanja. Ono što je značajno je za Poreč je to da se uz samu ponudu sportova i aktivnosti ova destinacija prepoznaje kao mjesto za pripremu

profesionalnih sportaša. Osim toga potrebno je navesti kako se uz ponudu sportsko rekreacijskog sadržaja veže doprinos hotela kroz sportske sadržaje kojima dižu kvalitetu ponude/usluge na još višu raznu te problem sezonalnosti umanjuju produljenjem aktivnosti na periode izvan glavnih turističkih opterećenja.

Ljetni sportsko rekreacijski turizam je najveći promotor razvoja sportskog turizma zemlje iz razloga što se najveći promet turističkih kretanja ostvaruje upravo tijekom ljetnih mjeseci. U 2024. godini Poreč je bio domaćin Europskog regionalnog jet ski prvenstva *Alpe Adria Jet Ski Tour 2024 - GP Poreč* koji dovodi natjecatelje iz desetak regionalnih zemalja. Događaj kombinira brzinu, vještinu i energiju uz neprestanu akciju, adrenalin i nevjerojatne akrobatske performanse. U 2024. godini u Poreču su s održavali brojni sportski događaji (Međunarodni turnir u ritmičkoj gimnastici, košarkaški turnir, razne rukometne utakmice i judo natjecanja, *HASS* natjecanja, Badminton igre slovenskih bankara, *bodybuidling*). U 2019. godini održao se sportski događaj pod nazivom *Istra Cup*, nogometni turnir koji u isto vrijeme nudi zabavu i opuštanje i okuplja mlade nogometaše iz cijele Europe.

Međunarodne jedriličarske regate u gradu Rovinju te turniri u golfu koji se odvijaju na Brijunima podupiru razvoj elitnog turizma destinacije.

U gradu Puli se više od dvadeset godina održava manifestacija koja svake godine okupi veliki broj ljubitelja motora i *rock* glazbe (Slika 2.), po kojoj Pula postaje prepoznatljiva destinacija zbog *Croatia Bike Week-a*.

Jedan od problema i nedostataka turističke ponude grada Pule je nedovoljno razvijena prometna mreža u centru grada koja za vrijeme sezone stvara velike gužve i zastoje. Osim toga kao nedostatak možemo navesti i neiskorištenost povijesnih objekata i zgrada koje bi svoju svrhu mogle pronaći te postati dio turističke ponude.

Slika 2. Croatia Bike Week

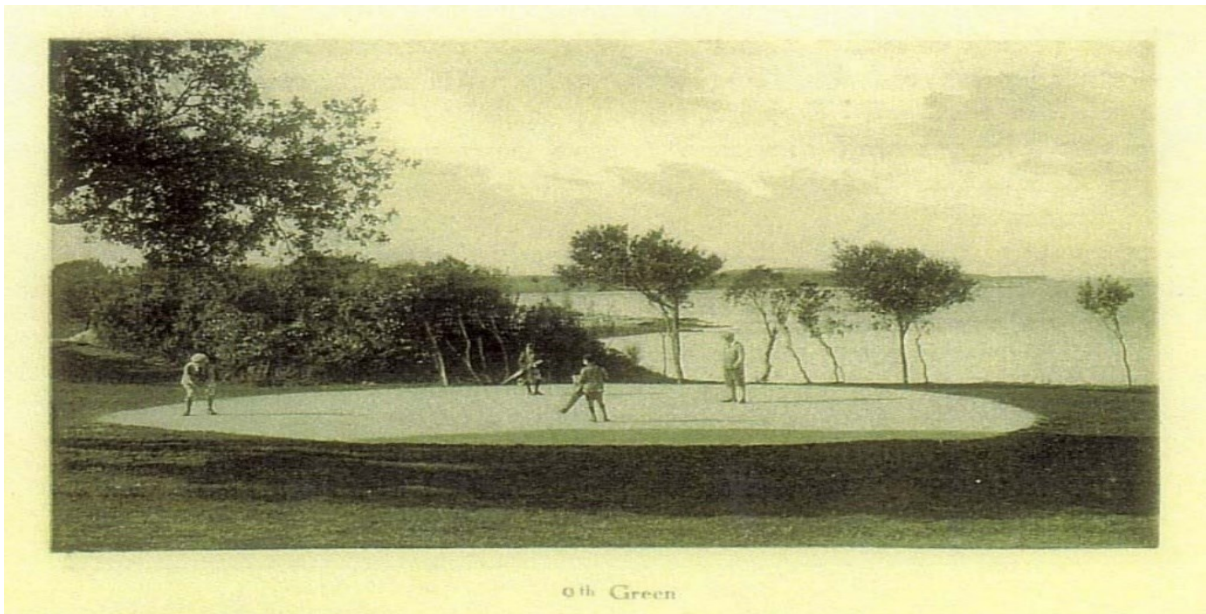

Izvor: <https://www.croatiabikeweek.com/gallery.html>

Sportski sadržaji u Puli povezani su najčešće sa sezonom te s aktivnostima na moru. Neke od tih aktivnosti su ronjenje, *windsurfing*, ribolov te *stand up padling*. Ono što je pozitivno je da postoji više od deset ronilačkih klubova. Tijekom sezone i ljetnih mjeseci u Puli se već niz godina postavlja plivalište koje mogu koristiti rekreativci i mladi plivači. Također se tokom sezone odvija veliki broj plivačkih maratona, a to su Plivački maraton *Fratarski-Bunarina*, *Mini* maraton grada Pule i *Stoja*. Pula je i završna točka biciklističke rute *EuroVelo 9* koja ide od Gdanjska na Baltičkome moru kroz Poljsku, Češku, Austriju, Sloveniju i Hrvatsku. Na Brijunima se golf igra na jedinstvenom terenu iz 1922. godine (Slika 3.), koje je u to vrijeme nosilo titlu jednog od najvećih golf terena. Godine 2002. obilježila se stota obljetnica gradnje golf igrališta na Velikim Brijunima. Prvi turnir održan je 21. ožujka 1923. godine, i tada se je tvrdilo da je to jedan od najvećih golf terena u Europi. Tadašnji teren svakako je bio specifičan, osim vrhunskih golfera na teren su rado dolazili i pripadnici europske aristokracije, najcjenjeniji industrijalci i umjetnici. Tada se na brijunskom igralištu odigravalo i do 50-ak turnira godišnje, a sve bi završavalo novogodišnjim balom i svečanom večerom uz podjele priznanja za najbolje igrače. Godišnje se organizira i do 10-ak turnira. Kako se iz godine i godinu registrirao sve veći broj stranih i domaćih golfera, 2007. godine rekonstruiralo se svih 18 rupa zajedno sa golf kućicom. Ono što najviše privlači golfere na brijunsko igralište je svakako jedinstvena atmosfera (mir i spokoj koji pruža otočna atmosfera). Na brijunskom igralištu se još uvijek mogu osjetiti čari igre u netaknutoj prirodi. Ovo

ekološko igralište nudi se na način da se ne koriste pesticidi, nema čak ni zalijevanja trave, tako da i zelenilo igrališta ovisi o vremenskim uvjetima. Unatoč tome, sve što jedan golfer zahtijeva od igrališta, brijunsko mu igralište i pruža: strategiju igre, upotrebu svih vrsta palica i udaraca, izazovi i ono najvažnije: uživanje i relaksaciju.

Slika 3. Asocijacija na rekreaciju 1922. godine na NP Brijunima

Izvor: <https://www.np-brijuni.hr/hr/planiraj-posjet/sport/golf>

U općini Medulin, u neposrednoj blizini hotela *Park Plaza Belvedere* na raspolaganju stoji šest travnatih nogometnih terena (*FIFA* veličine). (Slika 4.) Nude se i dva terena sa umjetnom travom, pa je broj raspoloživih terena na kojima se nogometaši mogu pripremati za predstojeća natjecanja. Nogometne terene mogu koristiti isključivo ekipe koje borave na pripremama u Medulinu. Uz terene koji su ekipama na raspolaganju, mogu se koristiti i usluge *Park Plaza Belvedere* hotela, koji sportašima nudi na korištenje dva unutarnja grijanja bazena s morskom vodom te *Wellness* koji se prostire na 1.500 četvornih metara. Sudionici se mogu koristiti i teretanom koja je prilagođena opremom (*Techogym* sprave) te su postavljene platforme za olimpijsko dizanje utega, različite bučice i olimpijske šipke, *pliometrijske* kutije, švedske ljestve i različite klupice.

U destinaciji se održava i turnir pod nazivom *Arena Cup*, međunarodni nogometni turnir na kojem sudjeluju prvoligaške momčadi iz Europe i regije, a održava se krajem siječnja. Organizatori su *Arena Hospitality* i Turistička zajednica općine Medulin. Uz *Arena Cup* turnir održava se i turnir za djevojčice i dječake, kao tradicionalna

manifestacija koja se organizira od 2004. godine od strane Nogometnog savjeta Zagreb. Nakon 2000-te na turniru je sudjelovalo oko dvije tisuće djevojčice i dječaka, a sudjeluju najbolje škole nogometa hrvatskih klubova poput: GNK Dinamo, RNK Split, NK Istra, NK Zagreb, NK Rijeka.

Slika 4. Nogometni tereni u Medulinu

Izvor:https://www.sportscroatia.com/sites/154/upload/pages/1595408657_tereni_aerial12-090417a.jpg

Neki od poznatih sportsko rekreacijskih događaja koji obilježavaju grad Poreč i njegovu ponudu su Porečki delfin poznat kao plivački maraton koji iza sebe broji veliki broj sudionika i gledatelja. Zatim *Offshore World Challenge*, međunarodno ribolovno natjecanje. Polumaraton pod nazivom Laguna Poreč uz polumaraton, održava se i 10K utrka te dječje utrke *Pepi Kids Run*, tu je još i *Family Run*, rekreativna utrka koja jamči najveću zabavu jer je trče obitelji u timovima. *Poreč triathlon*, poznat je kao utrka otvorenog prvenstva Hrvatske koja se visoko plasirala u međunarodnim sportskim krugovima zbog izuzetne lokacije održavanja, povoljne klime i biciklističkih staza. Osim opisanih vrsta natjecanja i aktivnosti dodatni događaji namijenjeni ljubiteljima automobila i utrka koje svake godine prati oko 150 tisuća gledatelja (Žulić, 2024.) su *Croatia Rally* i *Rally Poreč* (Slika 5.).

Slika 5. Rally Poreč

Izvor: <https://poduckun.net/22-ina-rally-porec-2021-pobjednicki-sampanjac-slovenaca-turk-oslaj/>

Rovinj svoje prednosti prikazuje kroz bogatstvo biljnog i životinjskog svijeta, podvodne spilje, grebena i drugih sadržaja. Sama ponuda turizma grada Rovinja usko je povezana sa ljetnim događanjima te mogućnošću bavljenja tim atrakcijama i sadržajima tijekom ljetnih mjeseci. Velik broj manifestacija u Rovinju su zabavnog i kulturnog karaktera. Svoj sportski sadržaj i aktivnosti grad Rovinj nudi ponajviše u hotelima, kampovima ili turističkim naseljima. Od aktivnosti na moru organizira se skijanje na vodi, *windsurfing* na kopnu standardni sportovi poput odbojke, nogometa, košarke i tenisa. Aktivnost koju je važno naglasiti za grad Rovinj je biciklizam i pješaćenje. Na samom području Rovinja možemo pronaći četiri obilježene biciklističke i pješačke staze koje su prilagođene rekreativcima i svojom rutom prolaze pored važnih i atraktivnih lokaliteta. Kod park šume Zlatni rt nalazi se jedna od poznatijih aktivnosti, a to je penjalište na vertikalnoj stijeni, zatim brojni ronilački klubovi organiziraju početničke tečajeve na atraktivnim lokacijama poput olupine austrijskog broda *Baron Gautsch* koji je 1914. g. naletio na minu u rovinjskom akvatoriju te se od tada nalazi potopljen na 39 m dubine. Potom to su *kayaking* i jedrenje na dasci, *freeclimbing*, jahanje (*Farma Haber*). Nedostaci vezani u ponudu grada Rovinja su broj parkirnih mjesta u gradu, još uvijek nedostatna autentična gastronomska ponuda te nedostatak

zabavnih programa za mlade. Zadnjih desetak godina u gradu Rovinju održava se sportsko-rekreacijski susret u sklopu programa „Snaga djece u pokretu“ izdanje programa koje okuplja više od 2000 mladih sportašica i sportaša iz cijele Europe. Cilj projekta je popularizacija sportskih aktivnosti te razvijanje svijesti o važnosti prakticiranja zdravog načina života od najranije dobi, poticanje djece na razvoj socijalnih vještina i zdravih navika kroz sportsko-edukativne aktivnosti, podijeljene u nekoliko programa i turnira (*Health Life Academy, 2024*).

Sportsko rekreacijske manifestacije koje se svake godine održavaju u gradu Umagu i okolici su sportski turniri, biciklističke trke poput *Umag bike* i *Istria Gran Fondo*, konjička natjecanja, polumaraton, regate te najpoznatiji *ATP* turnir (Slika 6.). Sport koji broji najveći broj sudionika u Umagu je tenis zbog kojeg se grad naziva gradom turizma i sporta (*Adriagate, 2016*).

Slika 6. *ATP Umag*

Izvor: <https://www.perfect-tennis.com/prize-money/umag/>

Turnir je započeo s održavanjem početkom davne 1990. godine. Velik broj ljubitelja tenisa, čak preko 100 tisuća posjetitelja svake godine dolazi u grad Umag (*Croatia Open Umag, 2024*). *ATP Umag*, osim teniskih turnira, svojim turistima i posjetiteljima nudi i bogat *Party* i *Gourmet* program čime nastoje popuniti sportske sadržaje. Umaški turnir zaslužan je za razvoj brojnih teniskih škola, kampova i teniskih turnira na

području Umaga, koji se danas može podičiti s 60 modernih tenis terena te impresivnim ITC teniskim centrom *Stella Maris*.

Turističkoj ponudi Umaga uvelike nedostaje sadržaja i aktivnosti za goste koji odluče svoj boravak provesti u hotelskom smještaju. Zabavni programi i folklorne manifestacije nemaju više svoj kontinuitet. Unatoč visoko kategoriziranim luksuznim objektima turistima nedostaju gastronomske ponude, prezentacija folklora i običaja kojima bi upotpunili svoje već dobro poznate sadržaje.

Slika 7. Trail utrka u Istarskoj županiji

Izvor: Istra 100 by UTMB, 2024.

U Istarskoj županiji se održava poznata *trail* utrka pod nazivom *Istra 100 by UTMB* (Slika 7.) koja je započela 2013. godine i okuplja više od 2500 trkača iz cijelog svijeta svake godine. Na 5 staza duljine od 100 milja, 110 km, 69 km, 42 km i 21 km kombiniraju se brojni aspekti ponude i doživljaja za posjetitelja kao što su težak teren, stari srednjovjekovni gradovi, duboke šume, potoci i rijeke, kanjoni i šarolika panorama Istarskog poluotoka (*Istra 100 by UTMB*, 2024).

U radu se analizom događanja zaključuje da su prednosti razvoja sportskog turizma u smislu doprinosa razvoju destinacije veće od nedostataka.

5.4. Osvrt na provedeno istraživanje

Gradovi poput Pule, Rovinja, Poreča i Umaga postali su centri sportskih aktivnosti i manifestacija, nudeći raznolike sportske sadržaje i infrastrukturu koja podržava organizaciju međunarodnih turnira i natjecanja. Osim ekonomskih koristi, sportski turizam doprinosi društvenoj koheziji i zdravlju lokalne zajednice, pružajući im pristup visokokvalitetnim sportskim sadržajima. Kombinacija povoljne klime, atraktivnog položaja i razvijena sportska infrastruktura pozicionira Istru kao vodeću destinaciju za sportski turizam na međunarodnom nivou. Također, prilagođavanje turističke ponude potrebama sportskih turista i kontinuirano poboljšanje smještajnih kapaciteta osiguravaju daljnji rast i razvoj destinacije, čineći sport ključnim elementom strategije održivog razvoja turizma u regiji. U konačnici, primjer Istarske županije pokazuje kako sportski turizam može biti motor razvoja destinacije, pružajući brojne prednosti koje nadilaze samo ekonomski aspekt, uključujući socijalne, zdravstvene i kulturne koristi koji doprinose sveobuhvatnom poboljšanju destinacije. Sve ove točke potvrđuju hipotezu da je sportski turizam u vezi sa razvojem destinacije.

Hipoteza "Sportski turizam je u vezi sa razvojem destinacije" potvrđena je analizom razvoja Istarske županije u kontekstu sportskog turizma. Sportski turizam je u vezi sa razvojem destinacije jer utječe na integraciju unutarnjih i vanjskih čimbenika razvoja u destinacijama sportskog turizma. Vanjski čimbenici manifestirani su kroz vidljive aspekte razvoja kao što je integracija i raznolikost ponuda, imidž destinacije, multiplikativni efekti, povećanje blagostanja u zemlji, preusmjeravanje turističke potražnje i doprinos inovacijama. Unutarnji čimbenici odnose se na prilagodbu smještajne strukture i unaprjeđenje sadržaja, razvoj infrastrukture, odmak od sezonalnosti, doprinos razvoju regije i poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva.

Tablica 6. daje sublimirani pregled razvojnih čimbenika sportskog turizma i kvalitete ponude zajedno sa aktivnostima dionika. Na ovaj način se ukazuje da dijelove rada koji su doprinijeli zaključcima istraživanja i dokazivanju hipoteza.

Tablica 6. Argumenti za dokazivanje hipoteza istraživanja

Razvojni čimbenici sportskog turizma (H1)		Kvaliteta turističke ponude/aktivnosti dionika (H2)
Vanjski čimbenici	Unutarnji čimbenici	
Raznolikost turističke ponude	Prilagodba smještajne strukture	Poboljšanje/prilagođavanje kvalitete smještaja i ponude
Imidž destinacije	Unaprjeđenje atraktivnosti sadržaja	Promicanje kvalitetnog/elitnog/održivog turizma
Doprinos inovacijama	Razvoj infrastrukture	Dodaci na ponudu i razvoj specijalizacija u turizmu
Preusmjeravanje turističke potražnje	Odmak od sezonalnosti	Kvaliteta provedenog vremena u destinaciji i doživljajno iskustvo
Multiplikativni utjecaji turizma	Doprinos lokalnoj ekonomiji	Kvaliteta informiranja o <i>eco</i> i <i>outdoor</i> sadržajima
Povećanje blagostanja	poboljšanje kvalitete života lokalnih stanovnika	Uključivanje lokalnih inicijativa
Integrirane ponude	Proizvodi za aktivni odmor	Jedinstvenost regije

Izvor: vlastiti

Sportski turizam značajno doprinosi razvoju destinacije, što je vidljivo kroz primjer Istarske županije. Sportska infrastruktura, organizacija atraktivnih sportskih događaja i povećanje raznovrsnosti turističke ponude ne samo da privlače veliki broj turista, već također doprinose kvaliteti smještaja i smanjuju sezonalnost u destinaciji. Ovi faktori zajedno doprinose ekonomskom rastu, povećavaju međunarodnu prepoznatljivost i ukupno poboljšavaju kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Hipoteza: "Manifestacije sportskog turizma utječu na kvalitetu turističke ponude" objašnjena je temeljem poboljšanja/prilagodbe kvalitete smještaja i ponude, promicanje kvalitetnog/elitnog/održivog turizma, dodataka na ponudu i razvoj specijalizacija u turizmu, kvalitete provedenog vremena u destinaciji i doživljajnog iskustva, jedinstvenost regije, uključenje lokalnih inicijativa.

Organizacija sportskih događaja poput *ATP* turnira u Umagu, plivačkog maratona Porečki *Delfin*, Istra *trail by UTMB* i biciklističkih trka u Rovinju povećava atraktivnost destinacije, privlačeći turiste iz različitih dijelova svijeta i produžujući period posjeta. Ove manifestacije često zahtijevaju ulaganja u infrastrukturu, što dugoročno poboljšava kvalitetu smještajnih i sportskih kapaciteta. Ekonomija lokalne zajednice profitira kroz povećanu turističku potrošnju, dok medijska pažnja doprinosi promociji destinacije. Diversifikacija turističke ponude omogućava turistima sudjelovanje u sportskim aktivnostima, povećavajući njihovo zadovoljstvo i motivirajući ih na povratak. Uspješna organizacija ovih događaja poboljšava imidž destinacije kao mjesta koje podržava zdrav način života i sportski duh, dok kulturni programi pratećih manifestacija obogaćuju turističku ponudu i pružaju jedinstvene lokalne doživljaje. Također, manifestacije jačaju društvenu koheziju lokalne zajednice kroz prilike za sudjelovanje i volontiranje, čineći sportski turizam ključnim faktorom u unapređenju kvalitete turističke ponude i promociji destinacije na globalnoj razini.

6. ZAKLJUČAK

Cilj ovog završnog rada bio je pojasniti sportski turizam te prikazati utjecaje koje može imati na pojedine destinacije.

Sportski turizam vrlo je značajan za razvoj selektivnih oblika općenito pa tako i turizma u Istri. Sport i rekreacija kao aktivni oblik odmora uvelike predstavljaju značajan segment turističke potražnje i ponude pa se sportski turizam svrstao u grupu brzo rastućih turističkih proizvoda. Turistička zajednica Istarske županije pa tako i lokalne turističke zajednice svjesno su i odgovorno prepoznale samu važnost sportskog turizma i svoje su aktivnosti odlučile su usmjeriti na pozicioniranje Istru kao destinaciju sporta i sportsko rekreacijskih aktivnosti. Sport zadnjih dvadesetak godina postaje motiv putovanja te tako pokreće milijune ljudi iz cijelog svijeta da se kreću, aktiviraju i upoznaju nove destinacije, kulture, običaje i tako šire svoje doživljaje dalje u svijet. Činjenice nam dokazuju da su sport i turizam kombinacija koja je vrijedna spomena i aktivacije, te mogu postati jedan od vodećih pokretača putovanja u svijetu. Hrvatska kao takva ima velike potencijale i brojne mogućnosti za postati vodećom svjetskom sportskom destinacijom. Jedan od važnijih čimbenika pri odabiru turističke destinacije je sportsko – rekreacijska ponuda destinacije. U današnjici, rekreacija i sport poprimili su sve veću važnost i pronašli svoj značaj kroz primjer Istarske županije, pa možemo zaključiti da se trend potrage za sportskim aktivnostima i sadržajima sve više izlaže i dolazi do izražaja.

Hipoteza, koja je zajedno s ciljem i svrhom postavljena na početku rada je ispunjena i potvrđena, sportski turisti tragaju za sportom i rekreacijom kao ponudom u turizmu koji je dodatan sadržaj destinacije te ju čini privlačnijom. Na temelju same analize ponude sportskog turizma Istre, možemo vidjeti važnost natjecanjima i manifestacijama sportskog turizma poput Croatia *Bike Week*, Mini maraton grada Pule, Porečki *delfin*, *Rally Poreč*, *ATP* turnira Umag, *Istra 100 by UTMB* i brojnih drugih koje su omogućile razvoj turističke destinacije i njezine ponude kroz popularizaciju i širenje sportskih događanja.

Sportski turizam na području Hrvatske još uvijek pronalazi svoj put ka većem razvitku i proširenju, te mu trebaju veliki poticaji i financijske investicije. Hrvatska kao zemlja

turizma obiluje brojnim resursima korisnim za razvoj sportsko turizma te zbog toga treba razvijati u tom smjeru posebne strategije razvoja sportskog turizma.

LITERATURA

a) knjige

1. Andrijašević M. (2013.) *Organizacijski oblici rada u području sportske rekreacije*, Zagreb, Hrvatski kineziološki savez.
2. Bartoluci, M. et al. (2007.) *Turizam i sport - razvojni aspekti*, Zagreb, Školska knjiga
3. Bartoluci, M., Čavlek, N. (1998.) *Turizam i sport*, Fakultet za fizičku kulturu, Sveučilišta u Zagrebu, Ekonomski fakultet sveučilišta u Zagrebu
4. Bartoluci M. et al. (2004.) *Menadžment u sportu i turizmu*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu
5. Čabaravdić, A. (2018.) *Turizam u Istri: od davnina do danas*, Žminj, Čakavski sabor
6. Čavlek, N. et al. (2001.) *Rječnik turizma*, Zagreb, Masmedia d.o.o.
7. Gržinić, J. (2014.) *Međunarodni turizam*, Pula, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
8. Hudson, S. (2003.) *Sport and adventure tourism*, Oxford, The Haworth Hospitality Press
9. Kušen, E. (2002.) *Turistička atrakcijska osnova*, Zagreb, Institut za turizam
10. Orlić, D. (2006.) *Poreč povijest, kultura, umjetnost, prirodne ljepote, turizam*, Zagreb, Turistička naklada d.o.o.
11. Radišić, F. (2007.) *Istra*, Zagreb, Turistička naklada d.o.o.
12. Čavlek N., Batroluci M., Prebežac D., Kesar O. i suradnici. (2011.) *Turizam ekonomske osnove i organizacijski sustav*, Zagreb, Školska knjiga
13. Bartoluci, M. (2013.) *Upravljanje razvojem turizma i poduzetništva*, Zagreb, Školska knjiga
14. Demonja, D. Ružić, I., P. (2010.) *Ruralni turizam u Hrvatskoj*, Zagreb, Meridijani

b) znanstveni članci

1. Čep, D., Karajinović, V., (2021.), Održivi sportski turizam kao potencijal razvoja kontinentalne hrvatske, *Ekonomska misao i praksa*, Vol.2, str. 451-452
2. Gozalova M., Shchikanov A., Vernigor A. (2014.), Sports Tourism, *Polish Journal of Sport*, Vol. 21, str. 92-96

3. Gumusgul, O., Kalkavan A., Ozdilek C., Demirel M., Ustun U. D. (2013.), The rising brand of Turkish tourism: the case for football, *Journal of Education and Sociology*, Vol.4, No. 2, str. 85-88
4. Han, J.H., Nelson, C.M., Kim, C. (2015.), Proenvironmental behavior in sport event tourism: roles of event attendees and destinations, *Tourism Geographies*, Vol.17, No.5, str. 719-737
5. Kaplanidou, K., Vogt, C. (2007.), The meaning and measurement of a sport event experience among active sport tourists, *Journal of Sport Management*, Vol.24, str. 3-4
6. Njoroge, J.M., Atieno, L., Do Nascimento, D.V. (2017.), Sports tourism and perceived socioeconomic impact in Kenya: the case of Machakos county, *Tourism and Hospitality Management*, Vol. 23, str. 212
7. Pilar Lelal Londono, M., Molero, R.T., Medina, X., Naudi, S.A., Bergera, S.S. (2021.), Sport tourism: an opportunity for local regions in a global context, *Delphi study, Retos*, Vol. 42, str. 87
8. Vrondou, O.P. (2017.), Revisiting Sport Tourism: A review of definitions, *International Journal of Cultural and Digital Tourism*, Vol. 4, str. 67
9. Morfoulaki, M.; Myrovali, G.; Kotoula, K.-M.; Karagiorgos, T.; Alexandris, K. (2023.), Sport Tourism as Driving Force for Destinations' Sustainability. *Sustainability* 15, 2445. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/367544383_Sport_Tourism_as_Driving_Force_for_Destinations'_Sustainability [Pristupljeno: 8. rujna 2024.]
10. Raso, G., & Cherubini, D. (2023.), The sport tourism and regional economic development: A systematic review. *Scientific Journal of Sport and Performance* 3(1):108-121. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/376468763_sport_tourism_and_regional_economic_development_A_systematic_review [Pristupljeno: 8. rujna 2024.]
11. Raso, G., & Cherubini, D. (2024.), The sport tourism and regional economic development: A systematic review. *Scientific Journal of Sport and Performance*, 3(1), 108-121. Dostupno na: <https://doi.org/10.55860/JKWX7277> [Pristupljeno: 8. rujna 2024.]

12. Perić M., (2010.), Sports Tourism and System of Experiences, *Tourism and hospitality management*, Vol. 16, No. 2, pp. 197-206. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/256020138_Sports_Tourism_and_System_of_Experiences [Pristupljeno: 8. rujna 2024.]
13. Alshuqaiqi A., Omar S. I., (2019.), Causes and Implication of Seasonality in Tourism, *Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems*, Vol 11, 04-Special Issue. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/333840827_Causes_and_Implication_of_Seasonality_in_Tourism [Pristupljeno: 8. rujna 2024.]
14. Tsaur, S. H., & Tsai, C. H. (2023.), Bleisure travel experience: Scale development and validation. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 40(1), 21–37. Dostupno na: <https://doi.org/10.1080/10548408.2023.2199773> [Pristupljeno: 9. rujna 2024.]
15. Messner M., (2013.), Reflections on Communication and Sport : On Men and Masculinities, *Communication & Sport*. Dostupno na: <http://www.michaelmessner.org/wp-content/uploads/2014/05/Communication-Sport-2013-Messner-113-24.pdf> [Pristupljeno: 9. rujna 2024.]
16. House of Commons, (2019.), Changing Lives:the social impact of participation in culture and sport. Eleventh Report of Session 2017–19, *House of Commons*. Dostupno na: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201719/cmselect/cmcmds/734/734.pdf> [Pristupljeno: 9. rujna 2024.]
17. Djurkin J., Perić M., Vitezić B., (2020.), Potential for the regeneration of rural areas through local involvement in the organisation of sport events, *Managing Sport and Leisure* 26(1):1-18. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/346135127_Potential_for_the_regeneration_of_rural_areas_through_local_involvement_in_the_organisation_of_sport_events [Pristupljeno: 9. rujna 2024.]
18. Moisa C. (2015.), The importance and the role of tourism in the economic and social life of Alba county, *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomia*, 17(1), 126-140. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/291328373_THE_IMPORTANCE_AND_THE_ROLE_OF_TOURISM_IN_THE_ECONOMIC_AND_SOCIAL_LIFE_OF_ALBA_COUNTY [Pristupljeno: 9. rujna 2024.]

19. Ishac, W. (2024.), Examining sport tourism role in fostering social sustainability: Qatar youth perceptions. *Front. Sports Act. Living* 6:1388123. Dostupno na: <https://www.frontiersin.org/journals/sports-and-active-living/articles/10.3389/fspor.2024.1388123/full> [Pristupljeno: 9. rujna 2024.]
20. Mataruna L., et al., (2022.), Sustainable Sport Tourism for Better Future: The Emerging Case of the United Arab Emirates. *International Perspectives on Sport for Sustainable Development* (pp.341-355). Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/363759078_Sustainable_Sport_Tourism_for_Better_Future_The_Emerging_Case_of_the_United_Arab_Emirates [Pristupljeno: 10. rujna 2024.]
21. Ranguti, et al., (2024.), New model of sports tourism with sustainable tourism development to increase tourist arrivals in Central Aceh Regency, Indonesia, *Frontiers in Sports and Active Living* 6:1421363. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/382596061_New_model_of_sports_tourism_with_sustainable_tourism_development_to_increase_tourist_arrivals_in_Central_Aceh_Regency_Indonesia [Pristupljeno: 10. rujna 2024.]

c) internet izvori

1. Glas Istre, <https://www.glasistre.hr/>, 07.05.2023.
2. Hrvatski Sokol, <https://www.sokolzagreb.hr/>, 30.05. 2024
3. Ministarstvo turizma i sporta Republike Hrvatske, <https://mint.gov.hr/>, 07.05.2023.
4. Turistička zajednica grada Pule, <https://www.pulainfo.hr/hr/>, 07.05.2023.
5. Turistička zajednica grada Poreča, <https://www.myporec.com/hr/>, 07.05.2023.
6. Rally Poreč, <https://poduckun.net>, 15.06.2024.
7. Croatia Bike Week, <https://www.croatiabikeweek.com> 16.06.2024.
8. ATP Croatia Open Umag, <https://www.croatiaopen.hr/hr/naslovnica/>, 16.07.2024
9. Privatni smještaj, <https://portal.privatnismjestaj.hr/clanak/sportski-turizam> 04.09.2024.
10. IJF Grand Prix, <https://radio.hrt.hr/drugi-program/sport/hrvatska-je-uvijek-dobar-domacin-u-bilo-kojem-sportu-10964520> 04.09.2024.

11. Sportska natjecanja u Hrvatskoj, https://hr.wikipedia.org/wiki/Kategorija:Me%C4%91unarodna_%C5%A1portska_natjecanja_u_Hrvatskoj 04.09.2024.
12. Istra 100 by UTMB, <https://istria.utmb.world/hr> 07.09.2024.
13. Državni zavod za statistiku, <https://dzs.gov.hr/> 07.09.2024.
14. Istarski.hr, <https://istarski.hr/node/100694-medju-liderima-biznisa-u-hrvatskoj-sest-tvrtki-je-u-istri> 07.09.2024.
15. Održivi razvoj razvoj turizma kao potencijal kontinentalne Hrvatske, https://www.researchgate.net/publication/357068236_ODRZIVI_SPORTSKI_TURIZAM_KAO_POTENCIJAL_RAZVOJA_KONTINENTALNE_HRVATSKE 08.09.2024.
16. Plava Laguna polumaraton, <https://www.plavalaguna.com/hr/istra/porec/dogadanja/plava-laguna-polumaraton> 08.09.2024.
17. Nacionalni park Brijuni, <https://www.np-brijuni.hr/hr/aktivnosti-parka/100-godina-golfa> 08.09.2024.
18. Medulin Riviera, <https://www.medulinriviera.info/hr/activities/football/> 08.09.2024.
19. Hrvatska turistička zajednica, <https://www.htz.hr/hr-HR> 08.09.2024
20. Grad Poreč događaji, <https://www.porec.hr/> 08.09.2024.
21. Turizam u brojkama 2017, https://www.htz.hr/sites/default/files/2018-08/HTZ%20TUB%20HR_%202017%20FINAL.pdf 08.09.2024.
22. Adriagate, info za turiste Umag, <https://www.adriagate.com/> 08.09.2024.
23. Health Life Academy, <https://healthlifeacademy.com/hr/youth-movement-power/> 08.09.2024.

d) ostali izvori

1. Brščić, K. et al. (2020), Održivi turizam u Istarskoj županiji - analiza stanja i percepcija dionika. Naručitelj: Upravni odjel za turizam Istarske županije. Elaborat/studija, str. 41

SAŽETAK

Sportski turizam se pojavljuje početkom 19. stoljeća kada je započeo razvoj prometnica i prijevoznih sredstava. Postoje brojne definicije sportskog turizma, koje su pratile njegov razvoj i s vremenom bile nadopunjavane. Sport se razvijao i povijesno vezao uz razvoj društvenih i ekonomskih funkcija turizma. Oblici i vrste sportskog turizma mogu se objasniti kroz pješaćenje, jahanje, razne ture, fitness treninzi, aktivnosti na vodi i otvorenome, zdravstvene aktivnosti i sl. Ovaj selektivni oblik turizma se planira i razvija zbog razmatranja i analiziranja mogućih propusta u integriranom razvoju destinacije. Sportski turizam je populariziran i kao takav postao dio turističkog proizvoda destinacije. Prirodni resursi destinacije imaju važnu ulogu u razvoju sportskog turizma. Istarska županija je napredovala u vidu turističke ponude. U gradovima poput Poreča, Pule, Rovinja i Umaga održavaju se međunarodna sportska događanja poput: *Arena Cup*, *Rally Poreč*, *ATP Umag*, *Istra 100 by UTMB*, *Offshore World Challenge*. U radu se analizom događanja zaključuje da su prednosti razvoja sportskog turizma u smislu doprinosa razvoju destinacije veće od nedostataka. Hrvatska turistička zajednica može uvelike pomoći u podizanju kvalitete cjelokupne turističke ponude u turističkoj destinaciji, prezentiranjem ponude sportskog turizma u inozemstvu i podizanjem ugleda hrvatskog turizma. Sportski turizam utječe na raznolikost turističke ponude, poboljšanje kvalitete smještaja, atraktivnost/imidž destinacije, infrastrukturu i sezonalnost specifične sportske programe, doprinos lokalnoj ekonomiji i poboljšanje kvalitete života lokalnih stanovnika. Rezultati istraživanja mogu pomoći budućim istraživačima u analizi sportskih događaja u cilju bolje koordinacije aktivnosti dionika.

Ključne riječi: sportski turizam, turistička destinacija, utjecaji, razvojni potencijali, hrvatski turizam.

SUMMARY

Sports tourism appeared at the beginning of the 19th century when the development of roads and means of transport began. There are numerous definitions of sports tourism, which followed its development and were supplemented over time. Sport developed and was historically linked to the development of the social and economic functions of tourism. The forms and types of sports tourism can be explained through hiking, horseback riding, various tours, fitness training, water and outdoor activities, health activities, etc. This selective form of tourism is planned and developed due to the consideration and analysis of possible failures in the integrated development of the destination. Sports tourism has been popularized and as such has become part of the tourist product of the destination. The natural resources of the destination play an important role in the development of sports tourism. The County of Istria has progressed in terms of tourist offer. In cities such as Poreč, Pula, Rovinj and Umag, international sports events are held such as: *Arena Cup*, *Rally Poreč*, *ATP Umag*, *Istra 100 by UTMB*, *Offshore World Challenge*. The paper concludes by analyzing the events that the advantages of the development of sports tourism in terms of contribution to the development of the destination are greater than the disadvantages. The Croatian Tourist Board can greatly help in raising the quality of the entire tourist offer in a tourist destination, by presenting the offer of sports tourism abroad and raising the reputation of Croatian tourism. Sports tourism affects the diversity of the tourist offer, the improvement of the quality of accommodation, the attractiveness/image of the destination, the infrastructure and seasonality of specific sports programs, the contribution to the local economy and the improvement of the quality of life of local residents. The results of the research can help future researchers in the analysis of sports events in order to better coordinate the activities of stakeholders.

Keywords: sports tourism, tourist destination, influences, development potential, Croatian tourism.

POPIS SLIKA I TABLICA

Slika 1. Logo Hrvatske turističke zajednice.....	17
Slika 2. Croatia Bike Week	27
Slika 3. Asocijacija na rekreaciju 1922. godine na NP Brijunima	28
Slika 4. Nogometni tereni u Medulinu	29
Slika 5. Rally Poreč	30
Slika 6. ATP Umag	31
Slika 7. Trail utrka u Istarskoj županiji	32
Tablica 1. Podjela funkcija turizma.....	6
Tablica 2. Posjećenost u Nacionalnim parkovima.....	16
Tablica 3. Aktivnosti za vrijeme boravka u destinaciji.....	20
Tablica 4. Motivi dolaska turista u destinaciju.....	23
Tablica 5. Istarska županija dolasci i noćenja turista u 2019. godini.....	25
Tablica 6. Argumenti za dokazivanje hipoteza istraživanja.....	34